

Nr 146.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 19, 20 och 21 §§ i lagen den 9 december 1910 (nr 141, sid. 27) om reglering av prästerskapets avlöning; given Stockholms slott den 22 februari 1927.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av dels bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 23 september 1926 och den 22 februari 1927, dels ock kyrkomötets närslutna skrivelse den 2 november 1926, nr 24, föreslå riksdagen att för dess del antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 19, 20 och 21 §§ i lagen den 9 december 1910 (nr 141 sid. 27) om reglering av prästerskapets avlöning.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

N. J. F. Almkvist.

FÖRSLAG

till

lag om ändrad lydelse av 19, 20 och 21 §§ i lagen den 9 december 1910 (nr 141, sid. 27) om reglering av prästerskapets avlöning.

Härigenom förordnas, att 19, 20 och 21 §§ i lagen den 9 december 1910 om reglering av prästerskapets avlöning skola, 19 och 20 §§ i nedan angivna delar, erhålla följande ändrade lydelse:

19 §.

Till bestridande av de för kyrkoherde och komminister fastställda löner jämte ersättning och arvode åt adjunkt, varom i 14 § 3 mom. sägs, skola, i den mån sådant erfordras, i nedan nämnd ordning användas:

1:o) församlingsavgifter till belopp ej överstigande tre öre för varje helt eller påbörjat tiotal kronor av hela det inkomstbelopp, för vilket allmän kommunalskatt skall inom pastoratet utgöras;

2:o) — — —

3:o) — — —

4:o) — — —

5:o) — — —

20 §.

I gäldandet av de enligt 19 § 1 och 5 mom. utgående församlingsavgifter skola alla de, vilka inom pastoratet utgöra allmän kommunalskatt, deltaga efter de för sådan skatts utgörande stadgade grunder; och skola dessa avgifter inom varje till pastoratet hörande församling debiteras och uppbäras i samma ordning som utskylder till kyrka och skola.

Angående den — — — särskilt stadgat.

21 §.

Har för bestridande av de för kyrkoherde och komminister fastställda löner jämte ersättning och arvode åt adjunkt, varom i 14 § 3 mom. sägs, såsom församlingsavgifter utdebiterats sammanlagt större belopp, än som motsvarar sex öre för varje helt eller påbörjat tiotal kronor av pastoratets hela inkomstbelopp, skall ersättning av kyrkofondens medel beredas pastoratet för det överskjutande beloppet, utom beträffande lönebelopp, som församling, enligt 9 eller 10 §, särskilt förbundet sig att utgöra.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 september 1926.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Almkvist:

Det förslag till revision av kommunalbeskattningen, som avses skola i sinom tid föreläggas 1927 års riksdag, påkallar vissa författningsändringar, av vilka jag nu anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning dem, som angå lagen den 9 december 1910 (nr 141, sid. 27) om reglering av prästerskapets avlöning och för vilka samtycke av kyrkomötet synes vara erforderligt.

Innan jag närmare ingår på frågan, torde jag få erinra om innehållet i de bestämmelser, om vilka nu är fråga, eller som gälla med avseende å anskaffandet av de för kyrkoherdars och komministrars samt ständiga adjunkters avlöning erforderliga medlen och vilka återfinnas i 19, 20 och 21 §§ av lagen. Den förstnämnda paragrafen stadgar huvudsakligen följande. Till bestridande av nämnda avlöningar m. m. skola, i den mån sådant erfordras, i följande ordning användas: 1) församlingsavgifter till belopp ej överstigande 3 öre för varje helt eller påbörjat tiotal kronor av hela inkomstbeloppet inom pastoratet, 2) arrenden av de inom pastoratet belägna löneboställen med vissa angivna undantag, 3) avgälder av lägenheter, avsöndrade eller upplåtna från boställen, som nyss sagts, ränta å medel, som vid försäljning eller avstående för allmänt behov erhållits för sådant boställe eller del därav, ävensom övriga till avlöning av prästerskapet i pastoratet avsedda medel med undantag av sådana, vilka skola tillgodokomma viss tjänstnehavare utöver lönen eller ingå till kyrkofonden, 4) skogsförsäljningsmedel, utgående med ett efter vissa grunder fastställt belopp, samt 5) ytterligare församlingsavgifter till erforderligt belopp. I gäldandet av de enligt 1) och 5) utgående församlingsavgifter skola — enligt 20 § — alla de, vilka inom pastoratet erlägga kommunalutskylder, deltaga efter de för sådana utskylders utgörande i allmänhet stadgade grunder; och skola dessa avgifter inom varje till pastoratet hörande församling debiteras och uppbäras i samma ordning som avgifter till kyrka och skola. Beträffande kyrkofondens bidragsskyldighet är i 21 § föreskrivet, att, om för omförmälda ändamål såsom församlingsavgifter utdebiterats sammanlagt större belopp än som motsvarar 6 öre för

varje helt eller påbörjat tiotal kronor av pastoratets hela inkomstbelopp, ersättning skall av kyrkofondens medel beredas pastoratet för det överskjutande beloppet utom beträffande lönebelopp, som församlingen särskilt förbundit sig att utgöra. Den inkomst, som sålunda ligger till grund för församlingsavgifternas bestämmande, skall enligt 19 § beräknas för jordbruksfastighet till 6 kronor och för annan fastighet till 5 kronor för varje fulla 100 kronor av taxeringsvärdet jämlikt senast fastställda taxeringslängd samt ifråga om inkomst av kapital och arbete till det beskattningsbara belopp, för vilket bevilling till staten skall jämlikt senast fastställda taxeringslängd erläggas. Med inkomst av kapital och arbete likställes efter 1920 års kommunalskattereform beskattningsbar inkomst av fast egendom.

I sitt den 15 oktober 1924 avgivna betänkande angående den kommunala beskattningen har 1921 års kommunalskattekommitté framlagt förslag till lag om ändrad lydelse av 19, 20 och 21 §§ i lagen om reglering av prästerskapets avlöning. Enligt detta förslag skall till bestridande av de i 19 § omförmälda löner m. m., i den mån sådant erfordras, i första hand användas församlingsavgifter till belopp ej överstigande 3 öre för varje helt eller påbörjat tiotal av de skatteören, som jämlikt 63 § kommunalskattelagen skola inom pastoratet beräknas enligt senast fastställda taxeringslängd. Den i 21 § stadgade ansvarssumman har i anslutning härtill bestämts skola utgöra det belopp, som motsvarar 6 öre för varje helt eller påbörjat tiotal skatteören inom pastoratet. Med den sålunda stadgade grunden för pastoratets s. k. ansvarssummor lär icke hava åsyftats någon ändring i sak utan endast att i det av kommittén föreslagna kommunala beskattningssystemet angiva en beräkningsgrund, som ger till resultat ansvarssummor av möjligast samma storlek som den nuvarande beräkningsgrunden. I anslutning till den av kommittén föreslagna nya ordningen för kommunalutskylders utgörande har kommittén tillika föreslagit den huvudsakliga ändring i 20 § av ifrågavarande lag, att i gäldandet av de enligt 19 § 1) och 5) utgående församlingsavgifter alla de, vilka inom pastoratet utgöra kommunal repartitionsskatt, skola deltaga efter de för sådan skatts utgörande i allmänhet stadgade grunder.

Departementschefen.

Med tämligen stor visshet kan förutses, att en revision av kommunalbeskattningen kommer att medföra bevillingens avskaffande och en taxering direkt till kommunalskatt. Då förutberörda bestämmelser i lagen om reglering av prästerskapets avlöning bygga på taxeringen till bevilling, torde fördenskull en sådan ändring av bestämmelserna vara ofrånkomlig, att de anknytas till den blivande taxeringen till kommunalskatt. Därvid torde församlingsavgifter böra utgå för alla de beskattningsföremål, för vilka allmän kommunalskatt skall utgöras, samt de ändrade bestämmelserna erhålla en sådan avfattning, att de icke föregripa kommunalskattereformen utan passa in med de olika möjligheter, som äro tänkbara.

De nu ifrågasatta ändringarna i prästlöneregleringslagen avse alltså endast att, utan ändring i förhållandet mellan pastoratens och kyrkofondens verkliga ansvarighet för ifrågavarande avlöningar, ställa pastoratens ansvarighet i direkt relation till det kommunala beskattningsunderlaget. Förden skull böra de nuvarande utdebiteringssiffrorna 3, respektive 6 öre för tio kronor inkomst tillsvidare bibehållas oförändrade. Det är nämligen omöjligt att nu med bestämdhet förutsäga, huruvida genomförandet av ett nytt skattesystem kommer att medföra någon ändring i det siffermässiga uttrycket för det kommunala beskattningsunderlaget, ehuru det dock torde vara sannolikt, att detta underlag kommer att i genomsnitt utvisa snarare en ökning än en minskning och att fördens skull vid bibehållande av nuvarande utdebiteringssiffror vad som tillflyter kyrkofonden i form av överskjutande avlöningstillgångar ej kommer att minska och ej heller fondens utgifter enligt 21 § att ökas. Skulle det mot förmodan vid tillämpning av ett blivande kommunalskattesystem visa sig, att den nu ifrågasatta ändringen skulle hava mera avsevärd reell betydelse, torde en sådan ändring av utdebiteringssiffrorna då böra ske, att i stort sett den nuvarande avvägningen av pastoratens och kyrkofondens ansvarighet kommer att gälla.

Föredragande departementschefen uppläser härefter ett inom finansdepartementets skatteberedning utarbetat förslag till lag om ändrad lydelse av 19, 20 och 21 §§ i lagen den 9 december 1910 (nr 141, sid. 27) om reglering av prästerskapets avlöning samt hemställer, att kyrkomötets yttrande skall inhämtas, huruvida kyrkomötet godkänner berörda lagförslag.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att skrivelse av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till kyrkomötet.

Ur protokollet:

Gustaf Ödmann.

Bilaga.

Kungl. Maj:ts skrivelse till kyrkomötet med förslag till lag om ändrad lydelse av 19, 20 och 21 §§ i lagen den 9 december 1910 (nr 141, sid. 27) om reglering av prästerskapets avlöning; given Stockholms slott den 23 september 1926.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, inhämta kyrkomötets yttrande, huruvida kyrkomötet godkänner härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 19, 20 och 21 §§ i lagen den 9 december 1910 (nr 141, sid. 27) om reglering av prästerskapets avlöning.

Under Hans Majestäts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

N. J. F. Almqvist.

Kyrkomötets skrivelse, nr 24, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till lag om ändrad lydelse av 19, 20 och 21 §§ i lagen den 9 december 1910 (nr 141 sid. 27) om reglering av prästerskapets avlöning.

(Kyrkolagsutskottets betänkande nr 17.)

TILL KONUNGEN.

Genom en den 23 september 1926 dagtecknad skrivelse, nr 12, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av skrivelsen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, förklarat sig vilja inhämta kyrkomötets yttrande, huruvida kyrkomötet godkände ett vid skrivelsen fogat förslag till lag om ändrad lydelse av 19, 20 och 21 §§ i lagen den 9 december 1910 (nr 141, sid. 27) om reglering av prästerskapets avlöning.

Nämnda lagförslag är av följande lydelse:

FÖRSLAG

till

lag om ändrad lydelse av 19, 20 och 21 §§ i lagen den 9 december 1910 (nr 141, sid. 27) om reglering av prästerskapets avlöning.

Härigenom förordnas, att 19, 20 och 21 §§ i lagen den 9 december 1910 om reglering av prästerskapets avlöning skola, 19 och 20 §§ i nedan angivna delar, erhålla följande ändrade lydelse:

19 §.

Till bestridande av de för kyrkoherde och komminister fastställda löner jämte ersättning och arvode åt adjunkt, varom i 14 § 3 mom. sägs, skola, i den mån sådant erfordras, i nedan nämnd ordning användas:

1:o församlingsavgifter till belopp ej överstigande tre öre för varje helt eller påbörjat tiotal kronor av hela det inkomstbelopp, för vilket allmän kommunalskatt skall inom pastoratet utgöras;

2:o) — — —

3:o) — — —

4:o) — — —

5:o) — — —

20 §.

I gäldandet av de enligt 19 § 1 och 5 mom. utgående församlingsavgifter skola alla de, vilka inom pastoratet utgöra allmän kommunalskatt, deltaga efter de för sådan skatts utgörande stadgade grunder; och skola dessa avgifter inom varje till pastoratet hörande församling debiteras och uppbäras i samma ordning som utskylder till kyrka och skola.

Angående den — — — särskilt stadgat.

21 §.

Har för bestridande av de för kyrkoherde och komminister fastställda löner jämte ersättning och arvode åt adjunkt, varom i 14 § 3 mom. sägs, såsom församlingsavgifter utdebiterats sammanlagt större belopp, än som motsvarar sex öre för varje helt eller påbörjat tiotal kronor av pastoratets hela inkomstbelopp, skall ersättning av kyrkofondens medel beredas pastoratet för det överskjutande beloppet, utom beträffande lönebelopp, som församling, enligt 9 eller 10 §, särskilt förbundit sig att utgöra.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1928.

Ovan angivna §§ i prästlöneregleringslagen hänföra sig i sin nuvarande lydelse direkt till det nu gällande kommunala skattesystemet. Inför Eders Kungl. Maj:t ligger nu under utredning frågan om omläggning av detta system med ledning av tidigare utarbetat förslag, och proposition därom är avsedd att i sinom tid föreläggas riksdagen.

Vid behandlingen inom kyrkomötet av ifrågasatt lagförslag hava vissa betänkligheter rests mot detsamma. Sålunda har det i viss mån synts kyrkomötet som en oformlighet, att kyrkomötet skulle godkänna en författningsändring, innan den revision av kommunalbeskattningen, som angivits utgöra en betingelse för författningsändringen, ännu ens tagit form av ett i alla delar slutbehandlat lagförslag. Ej heller har det varit kyrkomötet möjligt att ernå annat än en allenast överblicklig kännedom om huru den blivande beskattningsreformen tänkts skola utformas, samt om densammans sannolika verkningar i avseende å de kyrkliga intressena.

Emellertid har kyrkomötet trots dessa betänkligheter ansett sig böra ansluta sig till föreliggande lagförslag med allenast viss här nedan omförmäld förutsättning och med uteslutande av promulgationsstadgandet i lagförslaget. Kyrkomötet har härvid haft stödet av följande uttalande av statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet vid hans anmälan av lagförslaget inför Eders Kungl. Maj:t:

»De nu ifrågasatta ändringarna i prästlöneregleringslagen avse endast att, utan ändring i förhållandet mellan pastoratens och kyrkofondens verkliga ansvarighet för ifrågasatt avlöningar, ställa pastoratens ansvarighet i direkt relation till det kommunala beskattningsunderlaget. Fördenskull böra de nuvarande utdebiteringssiffrorna 3, respektive 6 öre för tio kronor inkomst tillsvidare bibehållas oförändrade. Det är nämligen omöjligt att nu med bestämdhet förutsäga, huruvida genomförandet av ett nytt skattesystem kommer att medföra någon ändring i det siffermässiga uttrycket för det kommunala beskattningsunderlaget, ehuru det dock torde vara sannolikt, att detta underlag kommer att i genomsnitt utvisa snarare en ökning än en minskning och att fördenskull vid bibehållande av nuvarande utdebiteringssiffror vad som tillflyter kyrkofonden i form av överskjutande avlöningstillgångar ej kommer att minskas och ej heller fondens utgifter enligt 21 § att ökas. Skulle det mot förmodan vid tillämpning av ett blivande kommunalskattesystem visa sig, att den nu ifrågasatta ändringen skulle hava mera avsevärd reell betydelse, torde en sådan ändring av utdebiteringssiffrorna då böra ske, att i stort sett den nuvarande avvägningen av pastoratens och kyrkofondens ansvarighet kommer att gälla.»

Av detta statsrådets uttalande framgår, att det under utarbetande varande nya skattesystemet icke avsetts skola medföra någon väsentlig förändring i förhållandet mellan pastoratens och kyrkofondens ansvarighet för prästlöner. I den sista meningen i uttalandet ser kyrkomötet en garanti för och en utfästelse om att vederlag skall beredas kyrkofonden för den händelse

densamma genom det ifrågasatta nya skattesystemet skulle få vidkännas ökade utgifter eller minskade inkomster. En ytterligare garanti, sett från de kyrkliga kommunernas synpunkt, mot opåräknade, mera avsevärda rubbningar i beskattningens resultat, torde ligga däri, att i detta avseende de kyrkliga kommunerna icke gärna kunna komma i annan ställning än de borgerliga kommunerna, vilkas ekonomiska bärkraft är en för hela landet allt för viktig faktor för att rimligtvis kunna genom omläggningen i beskattning äventyras.

Kyrkomötet anser sig dock böra uppställa en förutsättning för kyrkomötets godkännande av lagförslaget. Med den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna promulgationsbestämmelsen skulle lagförslaget träda i kraft, även om den till nästkommande riksdag påtänkta kungl. propositionen icke föranleder någon ändrad skattelagstiftning. För sådant fall saknas tillräcklig anledning att nu ändra prästlöneregleringslagen i förevarande avseenden, desto mera, som man icke kan nu överskåda innehållet i de skatteförslag, som därefter skulle kunna bli framlagda. Att däremot 1927 års riksdag eller, därest den kungl. propositionen skulle komma att framläggas först vid 1928 års riksdag, sistnämnda riksdag skulle kunna hinna att framföra något skatteförslag, byggt på väsentligen andra grunder än de nu föreslagna, är uppenbarligen så gott som otänkbart. Kyrkomötets godkännande anknytes följaktligen direkt till det förslag till kommunalskatteförfattning, som kommer att föreläggas riksdagen år 1927 eller år 1928 och göres beroende av att ny dylik författning promulgeras före utgången av sistnämnda år.

På grund av vad sålunda anförts, får kyrkomötet i underdånighet anmäla, att kyrkomötet, under förutsättning, att ny lagstiftning angående kommunalbeskattning kommer till stånd före utgången av år 1928, godkänt här ovan intagna lagförslag med uteslutande av promulgationsstadgandet i lagförslaget.

Stockholm den 2 november 1926.

Underdånigst.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 22 februari 1927.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Lag om ändrad lydelse av 19, 20 och 21 §§ i lagen den 9 december 1910 (nr 141, sid. 27) om reglering av prästerskapets avlöning.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet föredrager chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Almkvist kyrkomötets skrivelse den 2 november 1926, nr 24, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till lag om ändrad lydelse av 19, 20 och 21 §§ i lagen den 9 december 1910 (nr 141, sid. 27) om reglering av prästerskapets avlöning och anför därvid:

Såsom av mitt anförande till statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 23 september 1926 framgår, påkallar den planerade revisionen av kommunalbeskattningen jämväl vissa förändringar i lagen om reglering av prästerskapets avlöning. Det av Kungl. Maj:t genom beslut nämnda dag till kyrkomötets yttrande hänskjutna lagförslaget har, under förutsättning att ny lagstiftning angående kommunalbeskattning kommer till stånd före utgången av år 1928, av kyrkomötet godkänts, dock med uteslutande av förslagens promulgationsbestämmelse.

Då nu Kungl. Maj:t på föredragning av chefen för finansdepartementet tidigare denna dag beslutat att till riksdagen avlåta proposition med förslag till kommunalskattelag m. m., torde i anslutning härtill jämväl nu förevarande förslag böra föreläggas riksdagen i dess av kyrkomötet godkända avfattning.

Föredraganden uppläser härefter förslag till lag om ändrad lydelse av 19, 20 och 21 §§ i lagen den 9 december 1910 (nr 141 sid. 27) om reglering av prästerskapets avlöning samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att för dess del antaga berörda lagförslag.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

C. A. Löwenhielm.